

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **Ł. C., M. P. i K. W.** skazanych z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca
2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.
i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 7 września 2023 r.
kasacji wniesionych przez obrońców
od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży
z dnia 10 sierpnia 2022 r., sygn. akt II Ka 174/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Zambrowie
z dnia 19 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 107/21,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok co do oskarżonych Ł. C. i K. W. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. nakazuje zwrot oskarżonym Ł. C. i K. W. opłat od kasacji;**

3. oddala kasację co do skazanego M. P. jako oczywiście bezzasadną i obciąża go kosztami postępowania kasacyjnego w części na niego przypadającej.

UZASADNIENIE

K. W. został oskarżony o to, że:

- w dniu 5 maja 2020 roku przy ul. [...] w Z., woj. [...], posiadał wbrew przepisom ustawy substancje psychotropowe w postaci tabletek Ecstasy w ilości 1,5 tabletki koloru niebieskiego o łącznej wadze 0,8 grama brutto,

tj. o czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;

- w okresie co najmniej od końca grudnia 2019 roku do początku maja 2020 roku w Z. woj. [...], wspólnie i w porozumieniu z K. M., działając w ramach przestępstwa ciągłego, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczyniwszy sobie z popełnienia przestępstw stałe źródło dochodu, wielokrotnie uczestniczył w obrocie znacznej ilości substancji psychotropowych w postaci amfetaminy o łącznej wadze nie mniejszej niż 4.000 gramów oraz 300 tabletek Ecstasy w ten sposób, że nabywał wymienione narkotyki od N. W. celem ich dalszej odsprzedaży i osiągnął w ten sposób korzyść majątkową w wysokości nie mniejszej niż 25.800 zł,

tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

M. P. został oskarżony o to, że:

- w okresie co najmniej od końca grudnia 2019 roku o początku maja 2020 roku w Z., woj. [...], działając w ramach przestępstwa ciągłego, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczyniwszy sobie z popełnienia przestępstw stałe źródło dochodu, wielokrotnie uczestniczył w obrocie znacznej ilości substancji psychotropowych w postaci 300 tabletek Ecstasy w ten sposób, że nabywał

wymienione narkotyki od n/n osoby po czym przekazywał je N. W. celem ich dalszej odsprzedaży i osiągnął w ten sposób korzyść majątkową w wysokości nie mniejszej niż 1.800 zł,

tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

- w dniu 7 lipca 2020 roku w Z., woj. [...], wbrew przepisom ustawy posiadał znaczną ilość środków odurzających, tj. marihuanę o wadze 112,9 grama brutto,

tj. o czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Ł. C. został oskarżony o to, że

w okresie co najmniej od końca grudnia 2019 roku do początku maja 2020 roku w Z. woj. [...], działając w ramach przestępstwa ciągłego, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wbrew przepisom ustawy oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uczyniwszy sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, wielokrotnie uczestniczył w obrocie znacznej ilości substancji psychotropowych w postaci przynajmniej 2.000 gram amfetaminy w ten sposób, że nabywał wymienione narkotyki od n/n osoby po czym przekazywał je J. K. celem ich dalszej odsprzedaży i osiągnął w ten sposób korzyść majątkową w wysokości nie mniejszej niż 12.000 zł,

tj. o czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Zambrowie wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 107/21, orzekł:

„(...) VII. Oskarżonego K. W. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie III (trzecim) czynu i za to na mocy art. 62 ust. 1 ustawy z dn 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii skazuje go i wymierza mu karę 3 (trzy) miesiące pozbawienia wolności.

VIII. Oskarżonego K. W. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie IV (czwartym) czynu i za to na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca

2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 12 § 1 kk skazuje go, zaś na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 33 § 2 i 3 kk wymierza mu karę 2 (dwa) lata i 2 (dwa) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 30 (trzydzieści) złotych.

IX. Na mocy art. 45 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego K. W. przepadek kwoty 25.800 (dwadzieścia pięć tysięcy osiemset złotych) złotych tytułem korzyści uzyskanych z przestępstwa.

X. Na mocy 85 § 1 kk, art. 85 a kk, art. 86 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk łączy orzeczone w pkt. III (trzy) - IV (cztery) jednostkowe kary pozbawienia wolności i orzeka wobec oskarżonego K. W. karę łączną w wymiarze 2 (dwa) lat i 4 (cztery) miesięcy pozbawienia wolności.

(...)

XVI. Oskarżonego M. P. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie VIII (ósmym) czynu i za to na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 12 § 1 kk skazuje go, zaś na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 33 § 2 i 3 kk wymierza mu karę 2 (dwa) lata i 2 (dwa) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 30 (trzydzieści) złotych.

XVII. Oskarżonego M. P. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie IX (dziewiątym) czynu i za to na mocy art. 62 ust. 2 ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii skazuje go i wymierza mu karę 1 (jeden) roku i 3 (trzy) miesiące pozbawienia wolności.

XVIII. Na mocy 85 § 1 kk, art. 85 a kk, art. 86 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk łączy orzeczone w punktach VIII (osiem) i IX (dziewięć) jednostkowe kary pozbawienia wolności i orzeka wobec oskarżonego M. P. karę łączną w wymiarze 2 (dwa) lat i 4 (cztery) miesięcy pozbawienia wolności.

XIX. Na mocy art. 45 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego M. P. przepadek kwoty 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem korzyści uzyskanych z przestępstwa.

XX. Oskarżonego Ł. C. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie X (dziesiątym) czynu i za to na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 12 § 1 kk skazuje go, zaś na mocy art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 33 § 2 i 3 kk wymierza mu karę 2 (dwa) lata i 4 (cztery) miesiące pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 30 (trzydzieści) złotych.

XXI. Na mocy art. 45 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego Ł. C. przepadek kwoty 12.000 (dwanaście tysięcy) złotych tytułem korzyści uzyskanych z przestępstwa.

(...)”.

Apelacje od tego wyroku wnieśli: obrońca oskarżonego M. P., obrońca oskarżonego K. W., obrońca Ł. C.

Obrońca oskarżonego M. P. zaskarżył wyrok w części dotyczącej kar i zarzucając „rażącą niewspółmierność wymierzonej wobec oskarżonego M. P. bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwa) lata i 4 (cztery) miesiące, w sytuacji gdy kara ta wydaje się być wygórowana z uwagi na to, że oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów, a ponadto nie był dotychczas karany a jego postawa tak w postępowaniu przygotowawczym jak i przed Sądem przyczyniła się do wyjaśnienia i ustalenia przestępstw popełnionych przez innych współoskarżonych a korzyść uzyskana przez oskarżonego z popełnionego przestępstwa jest stosunkowo niewielka (1800) złotych a ponadto jego postawa po popełnieniu przestępstwa wskazuje na to, że oskarżony zrozumiał swoje naganne postępowanie i pracując wykonując swoje obowiązki bez jakichkolwiek zarzutów ciesząc się nienaganą opinią w miejscu pracy a ponadto choruje na chorobę

przewlekłą a stan jego zdrowia wymaga stałego leczenia i diety oraz wymaga wsparcia rodziny,”

wniósł o:

„1. przeprowadzenie przed Sądem Okręgowym w Łomży dowodów w postaci: opinii o pracowniku z dnia 26 kwietnia 2022 roku, z zaświadczenia lekarskiego z dnia 22 kwietnia 2022 roku dotyczącego matki oskarżonego oraz z zaświadczenia lekarskiego z dnia 22.04.22 dotyczącego ojca oskarżonego,

2. zmianę zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonego przez zawieszenie orzeczonej w stosunku do tego oskarżonego bezwzględnej kary pozbawienia wolności na stosowny okres próby jaki Sąd Okręgowy uzna za stosowny.”

Obrońca oskarżonego K. W. zaskarżył wyrok w całości co do tego oskarżonego i zarzucając:

„Odnosnie czynu przypisanego w pkt. I aktu oskarżenia:

1) - obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu w pkt III, mianowicie z art. 62 ust. 1 z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przez bezpodstawne jego zastosowanie w stosunku do oskarżonego, podczas gdy, prawidłowa kwalifikacja prawna pozwala na zastosowanie art. 62 ust. 3 ust. z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Odnosnie czynu opisanego w pkt IV aktu oskarżenia:

2) naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 4, 5§2, 7 i 410 k.p.k. - poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i niezasadnym przyznaniu waloru wiarygodności wyjaśnieniom, a później zeznaniom N. W., w sytuacji gdy jego relacje są typowym dowodem z pomówienia których ocena wymaga szczególnej ostrożności, gdyż pomówienie nie stanowi dowodu pełnowartościowego, a ponadto zeznania te nie znajdują potwierdzenia w innych dowodach bezpośrednich lub pośrednich które mogłyby wykazać winę oskarżonego K. W., która to ocena doprowadziła w

konsekwencji do konkluzji, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na jednoznaczne przyjęcie wprost sprawstwa i winy oskarżonego K. W. w zakresie czynu z art. 56 ust.3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

3) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 424 KPK poprzez sporządzenia treści uzasadnienia w sposób nie dający możliwości pełnego prześledzenia procesu, w jaki Sąd dokonywał przyjętych ustaleń faktycznych, będących podstawą orzeczenia stwierdzającego, że oskarżony K. W. działał wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym K. M.,

4) obrazę prawa materialnego a mianowicie art. 65 § 1 KK poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że oskarżony uczynił sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, podczas gdy nie wykazano, aby oskarżony dokonał chociaż jednej transakcji sprzedaży substancji psychotropowych a tym samym nie wykazano, aby obrót środkami odurzającymi w tym okresie stanowił główne albo regularne źródło jego utrzymania, za czym przemawia fakt, iż oskarżony w okresie objętym aktem oskarżenia był na stałe zatrudniony w Fabryce M. i osiągał z tego tytułu regularne dochody oraz okoliczność, iż nie udało się ustalić nawet jednej osoby, która kupiłaby narkotyki od oskarżonego.

5) obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 45§1 KK poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie wobec każdego ze współsprawców przepadku całej korzyści majątkowej osiągniętej z przestępstwa w pełnej wysokości co pozostaje w sprzeczności z istotą współsprawstwa, która zakłada, że jeśli kilka osób działało w porozumieniu celem popełnienia wspólnego czynu zabronionego, to wynikiem ich zespołowego działania jest osiągnięcie wspólnej korzyści majątkowej, której wielkość należy odpowiednio podzielić między współsprawców. Dopuszczenie możliwości pomnożenia tej jednej, osiągniętej choćby pośrednio z przestępstwa, korzyści majątkowej przez ilość współsprawców, prowadziłoby do konieczności uznania, iż przepadek korzyści majątkowej lub jej równowartości, orzekany w oparciu o art. 45 § 1 KK, stanowiłby wielokrotność osiągniętej korzyści, co pozostawałoby w sprzeczności ze stanem faktycznym i wypaczało sens tego środka karnego,

6) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a polegający na błędnym uznaniu, że K. W. działał w ramach porozumienia z K. M., obejmującego działanie w celu uzyskania korzyści majątkowej, a polegające na wspólnym kupowaniu substancji psychotropowej, a następnie jej udzielania innym osobom w sytuacji, li tylko na podstawie twierdzeń oskarżonego N. W., podczas gdy inne dowody nie wskazują na jakiegokolwiek porozumienie między oskarżonymi a w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest jakichkolwiek informacji dotyczących np. ewentualnych zasad współpracy, roli każdego z oskarżonych, sposobu rozliczania się, i innych okoliczności mogących wskazywać na fakt, iż oskarżeni działali wspólnie lub w porozumieniu.

7) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu, iż oskarżony uczestniczył w obrocie znaczną ilością substancji psychotropowej w postaci amfetaminy o łącznej wadze nie mniejszej niż 4000 g., podczas gdy powyższe nie znajduje żadnego potwierdzenia w dowodach zgromadzonych w sprawie, a N. W., zeznając na sali sądowej nie był w stanie wskazać jakie ilości i komu sprzedawał a podawane przez niego ilości były zupełnie przypadkowe i bardzo nieprecyzyjne a suma ich wag wynosiła dużo mniej niż 4000 g.,

8) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu, iż oskarżony uczestniczył w obrocie znaczną ilością substancji psychotropowej w postaci amfetaminy o łącznej wadze nie mniejszej niż 4000 g, podczas gdy z wyjaśnień N.W. wprost wynika, iż z zakupionych środków odurzających, których rzekomo kupił 4000 g., sam korzystał, jak też „wymieniał się narkotykami” z innymi osobami oraz „sprzedawał kilka razy” narkotyki po 5 gram (k. 417), co w konsekwencji jednoznacznie wskazuje, na fakt, iż oskarżony K. W. nie mógł uczestniczyć w obrocie ilością nie mniejszą niż 4000 g”,

wniósł:

„• odnośnie czynu z pkt III aktu oskarżenia, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k., o zmianę wyroku w zaskarżonej części, uznanie za

przypadek mniejszej wagi i wymierzenie kary grzywny z uwzględnieniem kwalifikacji prawnej czynu wskazanej powyżej.

- odnośnie czynu z pkt IV aktu oskarżenia, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k., o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu,

ewentualnie z ostrożności o

zmianę wyroku w zaskarżonej części i uznanie, iż czyn oskarżonego wypełnia znamiona art. 56 ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wymierzenie mu kary 1 roku pozbawienia wolności i warunkowe zawieszenie jej wykonania na okres 3 lat próby.”

Obrońca Ł. C. zaskarżył wyrok w całości i zarzucając:

„1. na podstawie art. 438 pkt 2 kpk obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 5 par. 2 kpk, art. 7 kpk oraz art. 410 kpk poprzez jednostronną i dowolną ocenę materiału dowodowego, całkowicie sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniemi wiedzy oraz doświadczenia życiowego, brak wszechstronnego zbadania wszelkich okoliczności sprawy, nieuwzględnienie okoliczności korzystnych dla oskarżonego i rozstrzygnięcie wątpliwości, których nie usunięto w postępowaniu dowodowym na niekorzyść oskarżonego, w szczególności poprzez:

a. przyznanie waloru wiarygodności dowodowi z wyjaśnień współoskarżonego N. W. w całości, podczas gdy:

- dowód ten stanowi tzw. dowód z pomówienia, a jednocześnie treść danych wyjaśnień w części odnoszącej się do czynu Ł. C. nie została potwierdzona treścią żadnego innego dowodu uzyskanego w sprawie, przede wszystkim nie została potwierdzona treścią wyjaśnień pozostałych współoskarżonych, treścią zeznań świadków, ani treścią dowodów rzeczowych, wręcz przeciwnie, dowody te prowadzą do wniosku, iż Ł. C. nie zajmował się obrotem narkotykami;

- współoskarżony N. W. nie posiada statusu osoby obiektywnej i bezinteresownej w sprawie z uwagi na fakt skonfliktowania z J. K. i w konsekwencji

Ł. C., którego to konfliktu istnienie potwierdzają zeznający w sprawie świadkowie, w tym matka N. W. – J. W.;

- zachodzi usprawiedliwione podejrzenie, iż obciążenie Ł. C. stanowi linię obrony N. W., ma na celu upozorowanie współpracy z organami ścigania oraz w rezultacie uzyskanie nadzwyczajnego złagodzenia kary, co znalazło odzwierciedlenie w wydanym wyroku;

- treść danych wyjaśnień nie cechuje się konsekwencją, są one wewnętrznie sprzeczne i nielogiczne;

- N. W. wyjaśnił, że informacje na temat handlu narkotykami przez Ł. C. uzyskał od nieznanym mu osób trzecich, a w rezultacie dowód ten ma charakter nie tylko pośredni, ale wręcz ma charakter „plotki”;

b. odmowę waloru wiarygodności dowodowi z wyjaśnień oskarżonego Ł.C., podczas gdy:

- treść wyjaśnień Ł. C. koresponduje z treścią zeznań świadków, wyjaśnień współoskarżonych, które zaprzeczają wersji wydarzeń przedstawionej przez N. W.;

- treść protokołu przeszukania pomieszczeń Ł. C., dowodu uznanego przez Sąd za wiarygodny, nie potwierdza, iż oskarżony był chociażby w posiadaniu jakichkolwiek środków narkotykowych;

c. częściową odmowę wiarygodności zeznaniom świadków A. Z., J. Z., R. C. czy M. K., w sytuacji gdy są one konsekwentne i wzajemnie się uzupełniają;

d. stwierdzenie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia przy ocenie zeznań świadka A. Z. (str. 27 uzasadnienia wyroku), iż: „ stoi to w oczywistej sprzeczności z wyjaśnieniami samego Ł. C., który przyznał, że zbył substancje psychotropowe oskarżonemu N. W.” w sytuacji, gdy żadne takie stwierdzenie nie padło od oskarżonego Ł. C., który konsekwentnie wyjaśniał, iż nigdy nikomu nie przekazywał narkotyków;

e częściową odmowę waloru wiarygodności zeznaniom świadek A. S., podczas gdy ich treść jest konsekwentna oraz koresponduje z zeznaniami świadków bezstronnych;

2. na podstawie art. 438 pkt 3 kpk błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez ustalenie, że:

a. oskarżony uczestniczył w obrocie znacznej ilości substancji psychotropowych, w sytuacji gdy:

- treść materiału dowodowego wskazuje, że u oskarżonego nie zabezpieczono jakiegokolwiek ilości narkotyków oraz nie ma żadnego dowodu, który by to potwierdzał;

- treść zeznań świadków wskazuje, iż oskarżony od wielu lat unika konfliktów z prawem, ustabilizował swoje życie, założył rodzinę, nie wchodzi w konflikty z prawem i pomimo wcześniejszej karalności sprzed lat, nie miał konfliktów z prawem w związku z narkotykami;

b. oskarżony nabywał wymienione narkotyki od n/n osoby, podczas gdy brak jest materiału dowodowego wskazującego, iż Ł. C. kontaktował się z n/n osobą, przede wszystkim brak jest dowodu w postaci wydruków z rozmów telefonicznych czy dowodów potwierdzających inne formy kontaktowania się z n/n osobą;

c. oskarżony przekazał środki narkotykowe J. K. w celu ich dalszej odsprzedaży, podczas gdy brak jest dowodów potwierdzających okoliczność przekazywania środków narkotykowych J. K., wobec czego Sąd domniemał danej okoliczności,

d. oskarżony dopuszczał się uczestnictwa w obrocie 2000 gram amfetaminy oraz 300 tabletek Ecstasy (str. 40 uzasadnienie) z góry powziętego zamiaru oraz w krótkich odstępach czasu, w sytuacji gdy materiał dowodowy nie potwierdza chociażby popełnienia przez oskarżonego jednostkowego czynu, a Sąd w wyroku ostatecznie nie uznał oskarżonego za winnym w zakresie handlu tabletkami Ecstasy”,

wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego Ł. C. od zarzucanego mu czynu.

Ewentualnie, z ostrożności procesowej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie odnoszącym się do oskarżonego i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2022 r., sygn. akt II Ka 174/22, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasacje od tego wyroku wnieśli: obrońca skazanego Ł. C., obrońca skazanego M. P. i obrońca K. W.

Obrońca skazanego Ł. C. zaskarżył wyrok w całości - w zakresie dotyczącym tego skazanego i zarzucając:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk, poprzez:

a. całkowite nierozważenie zarzutu apelacji dotyczącego dokonania błędów w ustaleniach faktycznych, o czym świadczy treść uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego;

b. nienależyte rozważenie zarzutu apelacji dotyczącego obrazu przepisów postępowania karnego, tj.: art. 5 § 2 kpk, art. 7 kpk oraz art. 410 kpk, mającej wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 kpk w zw. art. 7 kpk, polegające na arbitralnym oraz bezkrytycznym zaakceptowaniu przez Sąd odwoławczy niewątpliwie nieprawidłowej oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd I instancji i przez to brak należytej kontroli odwoławczej zastosowania art. 7 kpk w toku przeprowadzonego postępowania, przy jednoczesnym ogólnikowym powoływaniu się na poprawność orzeczenia Sądu a quo;

3. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 457 § 3 kpk, poprzez nienależyte

uzasadnienie podstaw rozstrzygnięcia oraz nieodniesienie się do argumentacji strony postępowania, podczas gdy treść art. 457 § 3 kpk nakłada na sąd odwoławczy obowiązek należytego uzasadnienia podstaw orzeczenia oraz odniesienia się do argumentacji strony apelującej;

4. rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego, a mianowicie art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez nierozważenie zarzutów apelacji oraz nierozważenie treści apelacji, a tym samym pozbawienie oskarżonego Ł. C. prawa do sprawiedliwego procesu karnego;

5. rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego, a mianowicie art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez uznanie skazanego Ł. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, pomimo nie przeprowadzenia prawidłowego postępowania przez Sąd II instancji i w konsekwencji uznania, iż skazany Ł. C. dopuścił się zarzucanego mu czynu, pomimo, iż nie został on mu udowodniony; z kolei jedyna okoliczność mogąca wskazywać na fakt popełnienia przez niego danego czynu nie może zostać uznana dowód, tym bardziej wiarygodny, gdyż jest do „dowód z plotki/pogłoski” - nie przewidziany w procedurze karnej;

6. rażące naruszenie prawa, które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 6 ust 1. Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, poprzez niezagwarantowanie oskarżonemu prawa do rzetelnego procesu, w szczególności poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji podstaw rozstrzygnięcia, nieodniesienie się do argumentacji obrońcy oskarżonego Ł. C. w wymaganym zakresie, podczas gdy wypełnienie obowiązku wynikającego z ww. regulacji Konwencji wymaga odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do każdego istotnego - na tle konkretnej sprawy - argumentu, a zatem brak odniesienia do takiej argumentacji stanowi o naruszeniu standardu rzetelnego procesu”,

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego.

Z ostrożności procesowej, na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego M. P. zaskarżył wyrok w całości - w zakresie dotyczącym skazanego M. P. i zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

„1. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez całkowite pominięcie przez Sąd Okręgowy w Łomży u podstaw wyroku dowodu z dokumentów w postaci opinii o pracowniku z dnia 26 kwietnia 2022 r. oraz zaświadczenia lekarskiego z dnia 22 kwietnia 2022 r. dotyczącego matki skazanego oraz zaświadczenia lekarskiego z dnia 22 kwietnia 2022 r. dotyczącego ojca skazanego, mimo że z dowodów tych wynikały istotne okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy z punktu widzenia właściwości i warunków osobistych skazanego, jego sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa, a w konsekwencji niespełniającym standardów właściwego uzasadnienia wyrażającym się w braku oceny wyżej wymienionych dowodów przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy w postępowaniu odwoławczym;

2. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. polegające na zaniechaniu dokonania instancyjnej kontroli wyroku Sądu I instancji w jego całokształcie w granicach zaskarżenia, jak również w braku merytorycznego rozważenia zarzutu podniesionego w apelacji obrońcy skazanego M. P. i ograniczeniu się do wskazania co do zasadniczych podstaw skazania oraz powołania ogólnikowych sformułowań o prawidłowości zaskarżonego wyroku Sądu I instancji bez wskazania, sprecyzowania i uargumentowania podstaw tak zakreślonej oceny odwoławczej Sądu Okręgowego”,

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Łomży Wydział II Kamy z dnia 10 sierpnia 2022 r., sygn. akt II Ka 174/22 w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łomży.

Obrońca K. W. zaskarżył wyrok w całości – co do tego skazanego i zarzucając „mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, rażące naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., art. 7 KPK- wyrażająca się w nieprawidłowej kontroli odwoławczej polegającej na zaakceptowaniu oceny dowodów sprzecznej z treścią art. 7 KPK poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów oraz poczytanie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego w sytuacji, gdy w materiale dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy nie ma żadnego dowodu potwierdzającego wyjaśnienia złożone przez N. W., który wskazuje na oskarżonego K. W. jako osobę która kupowała od niego narkotyki a wskazane wyjaśnienia są nieprecyzyjne, nielogiczne i w żaden sposób niemożliwe do zweryfikowania.

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k., polegające na braku rozważenia przez Sąd odwoławczy zarzutu podniesionego w apelacji od wyroku Sądu I instancji, a dotyczącego oceny i uwzględnienia przez Sąd I instancji szczególnego charakteru dowodu z pomówienia zarówno w kontekście jego wiarygodności, braku potwierdzenia w innych źródłach dowodowych jak też nieścisłości pojawiających się w wyjaśnieniach N. W., co nie przeszkadzało w uznaniu ich za wiarygodne, co z kolei implikuje wniosek, iż w niniejszej sprawie miał miejsce tzw. efekt przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia przez Sąd odwoławczy istniejących uchybień wyroku Sądu I instancji,

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. polegające na arbitralnym oraz bezkrytycznym przyjęciu i zaakceptowaniu przez Sąd odwoławczy niewątpliwie nieprawidłowej oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd I instancji w zakresie tak oceny przez Sąd I instancji jedyne dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonego N. W. jak i pozostałego materiału dowodowego, które to uchybienia doprowadziły oba Sądy orzekające w niniejszej sprawie do uznania K. W. za winnego zarzucanych mu czynów”,

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniosła o oddalenie kasacji obrońców skazanych M. P. i K. W. jako oczywiście bezzasadnych oraz o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zakresie w jakim utrzymał w mocy pkt XX i XXI wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (w związku z kasacją obrońcy Ł. C.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z uwagi na to, że kasację obrońcy M. P. oddalono na rozprawie jako oczywiście bezzasadną, uzasadnienie pisemne zostało ograniczone wyłącznie do omówienia rozstrzygnięcia co do kasacji obrońcy Ł. C. oraz obrońcy K. W.

Na wstępie rozważań należy poczynić kilka uwag natury ogólnej, podkreślających elementarne wymagania, jakie ustawa procesowa nakłada na sąd odwoławczy.

W myśl art. 433 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zobowiązany jest do rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków wskazanych w środku odwoławczym. Rozważenie, oznacza merytoryczną ocenę każdego z zarzutów w procesie analizowania przez sąd drugiej instancji ich treści. Z przepisem art. 433 § 2 k.p.k. powiązać należy zobowiązanie zawarte w art. 457 § 3 k.p.k. nakładające na sąd odwoławczy sporządzający uzasadnienie wyroku obowiązek podania dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd ten uznał za zasadne albo niezasadne. Realizacja tego obowiązku to jeden z elementów standardu rzetelnego procesu; strona procesu ma prawo do zapoznania się z argumentacją sądu odwoławczego, która powinna świadczyć o realizacji jej gwarancji do skorzystania z prawa do apelacji. Innymi słowy strona procesu, która z tego prawa skorzystała powinna po lekturze uzasadnienia sądu odwoławczego nabrać przekonania, że przedstawiona przez nią w środku odwoławczym argumentacja została kompletnie i starannie rozważona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się ponadto, że ocena zarzutów apelacyjnych nie może sprowadzać się do ogólnikowych stwierdzeń, a powinna wskazywać konkretne argumenty i powody nieuwzględnienia albo uwzględnienia zarzutu. Ocena każdego z zarzutów apelacji to zatem program minimum dla sądu odwoławczego. Ocena ta powinna być nadto rzeczywista i

rzetelna, nie może sprowadzać się do stereotypowych sformułowań i powinna znaleźć swój wyraz w uzasadnieniu orzeczenia (zob. m.in. wyroki SN z dnia: 11 stycznia 2012 r., III KK 192/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 39; 10 sierpnia 2011 r., III KK 436/10; 5 kwietnia 2012 r., V KK 304/11; 18 maja 2018 r., III KK 426/17).

W wywiedzionych w rozpoznawanej sprawie kasacjach obrońców oskarżonych sformułowano przede wszystkim zarzuty rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Zarzuty te okazały się trafne i spowodowały konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku w celu powtórzenia kontroli odwoławczej. Sąd Okręgowy w Łomży nie odniósł się bowiem do podnoszonych w apelacjach obrońców Ł. C. i K. W. zarzutów w ogóle, mimo że – pozorując ich rozpoznanie – co do niektórych z nich zawarł kilkudzaniowe wypowiedzi o charakterze ogólnym, pomijając istotne treści kwestionujące ustalenia Sądu pierwszej instancji. Odwołał się przy tym do prawidłowości ich dokonania, wynikającej z oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie dostrzegając, że Sąd a quo praktycznie nie ustalił stanu faktycznego, przytaczając w uzasadnieniu zarzuty aktu oskarżenia i przypisując je jako czyny przypisane poszczególnym oskarżonym.

Opisane postąpienie Sądu odwoławczego w sposób rażący odbiegało od prawidłowego rozpoznania środków odwoławczych, a niektóre wypowiedzi wręcz deprecjonowały podjęte przez skarżących próby zakwestionowania wadliwych – ich zdaniem – ustaleń wyroku Sądu pierwszej instancji.

Najbardziej zaś wymownym przykładem lekceważenia apelujących jest odesłanie w punktach 3.8 i 3.9 uzasadnienia do argumentacji w punkcie 3.7, który praktycznie żadnych konkretów nie zawiera (apelacja obrońcy K. W.) oraz nieodniesienie się w ogóle do zarzutu apelacji obrońcy Ł. C. kwestionującego błędne wskazanie Sądu pierwszej instancji, jakoby ten oskarżony przyznał, że zbył substancje psychotropowe N. W. A przecież aby zadać kłam takiemu zarzutowi wystarczyło wskazać kartę akt sprawy, gdzie tego rodzaju przyznanie jest zawarte, zaś w braku takiej możliwości ocenić postąpienie Sądu a quo. Zresztą całość argumentacji zawartej w tej apelacji, podnoszącej wiele innych konkretnych zarzutów Sąd odwoławczy zbył kilkudniowym wywodem mającym wykazać starania N. W.

zmierzające do przekazania „w sposób uporządkowany oraz systematyczny posiadaną w danych aspektach wiedzę i informacje którymi dysponował.” Sąd ad quem poczynił przy tym uwagę natury ogólnej, niewiele znaczącą dla dalszych wypowiedzi, dotyczącą sprawności do zapamiętywania różnych informacji przez tego współoskarżonego.

Już te zauważenia powodują – bez konieczności szczegółowego odnoszenia się do poszczególnych zarzutów kasacyjnych, cytowanych w części wstępnej niniejszego uzasadnienia – że niezbędne jest ponowienie w rozpoznawanej sprawie kontroli odwoławczej i to zarówno w stosunku do oskarżonego Ł. C. jak i K. W. z podkreśleniem, że apelacja obrońcy Ł. C. nie została rozpoznana w ogóle, natomiast przy rozpoznawaniu apelacji obrońcy K. W. dopuszczono się szeregu uogólnień i nieuzasadnionej krytyki treści tej apelacji polegającej na przypisaniu obrońcy subiektywnego przekonania co do rzekomych błędów i braków postępowania bez wykazania konkretnych powodów, dla których zarzuty i wnioski tej apelacji uznano za niezasadne.

Z uwagi zaś na to, że Sąd a quo skazanie oskarżonych oparł przede wszystkim na dowodzie z wyjaśnień współoskarżonego N. W., należy przypomnieć, że w judykaturze powszechnie akceptowany jest pogląd, iż dowód z pomówienia należy oceniać ze szczególną wnikliwością i ostrożnością, mając na uwadze:

- 1) czy informacje tak uzyskane są przyznane przez pomówionego,
- 2) czy są potwierdzone innymi dowodami, choćby w części,
- 3) czy są spontaniczne, złożone wkrótce po przeżyciu objętych nimi zaszłości, czy też po upływie czasu umożliwiającego uknucie intrygi,
- 4) czy pochodzą od osoby bezstronnej, czy też zainteresowanej obciążeniem pomówionego,
- 5) czy są konsekwentne i zgodne co do zasady oraz szczegółów w kolejnych relacjach składanych w różnych fazach postępowania, czy też zawierają informacje sprzeczne, wzajemnie się wykluczające bądź inne niekonsekwencje,

6) czy pochodzą od osoby nieposzlakowanej czy też przestępcy, zwłaszcza obeznanego z mechanizmami procesu karnego,

7) czy udzielający informacji sam siebie również obciąża, czy też tylko przerzuca odpowiedzialność na inną osobę, by siebie uchronić przed odpowiedzialnością (wyrok SA w Gdańsku z 26 kwietnia 2013 r., II AKa 61/13; wyrok SA w Krakowie z 7 października 1998 r., II AKa 187/98, KZS 1998, nr 11, poz. 37; wyrok SA w Krakowie z 24 listopada 2011 r., II AKa 189/11, KZS 2012, nr 2, poz. 39; wyrok SA w Poznaniu z 6 listopada 2000 r., II AKa 431/00; wyrok SA w Krakowie z 3 kwietnia 2014 r., II AKa 27/14, KZS 2014, nr 6, poz. 75; wyrok SA w Białymstoku z 28 lutego 2013 r., II AKa 12/13; wyrok SA w Łodzi z 5 grudnia 2012 r., II AKa 199/12, KZS 2013, nr 7-8, poz. 76).

Uwzględniając również ostatnią uwagę, Sąd ponownie rozpoznający sprawę oceni zarzuty zawarte w apelacjach obrońców oskarżonych, uczyni to ze szczególną starannością, w najmniejszym nawet stopniu nie uchybiając obowiązującym w tej mierze przepisom, a w razie zaistnienia takiej konieczności w uzasadnieniu wyroku wskaże precyzyjne powody jego wydania.

(AK)

[ms]